

İSTANBUL
KÜLTÜR
SANAT
VAKFI

VAR
OLMA
NIN
KARAN
LIĞI

VAR
OLMA
NIN
AYDIN
LIĞI

47.
İSTANBUL
MÜZİK
FESTİVALİ

11 - 30
HAZİRAN
2019

MOSKOVA SOLİSTLERİ
MOSCOW SOLOISTS
& YURI BASHMET

MOSKOVA SOLİSTLERİ
MOSCOW SOLOISTS

YURI BASHMET şef & viyola conductor & viola

YÜKSEK MİKTARDA
SOLİSTLERİN
GÖSTERİSPONSORU
PERFORMANSA
SPONSOR
WITH HIGHER
CONTRIBUTION

TÜRKİYE BANKASI

DEĞERLİ İŞBİRLİĞİYLE
ACKNOWLEDGING
THE KIND
COLLABORATION OF

TÜRK - RUS
TOPLUMSAL FORUMU
РОССИЙСКО-ТУРЕЦКИЙ
ФОРУМ ОБЩЕСТВЕННОСТИ

MOSKOVA SOLİSTLERİ MOSCOW SOLOISTS & YURI BASHMET

MOSKOVA SOLİSTLERİ
MOSCOW SOLOISTS

YURI BASHMET şef ve viyola conductor & viola

20.06.2019 Aya İrini Müzesi
PE TH 20.00 Hagia Eirene Museum

Arnold Schoenberg

Verklärte Nacht, Op. 4

SÜRE DURATION: 29'

Alexander Tchaikovsky*

3/7/12

SÜRE DURATION: 16'

Ara Interval

Pётр İlyich Tchaikovsky (düz. arr.: R. Balashov)

Noktürn, Op. 19 No. 4

Nocturne, Op. 19 No. 4

SÜRE DURATION: 5'

Franz Schubert (düz. arr.: G. Mahler)

Ölüm ve Genç Kız, D. 810

Death and the Maiden, D. 810

- Allegro
- Andante con moto
- Scherzo (Allegro molto)
- Presto

SÜRE DURATION: 38'

Ara dahil 110' sürer. Lasts 110' with interval.

Alkış için eserlerin sonunu beklemenizi rica ederiz.

We kindly request you not to applaud in between movements.

* İSTANBUL MÜZİK FESTİVALİ VE SOCHİ FESTİVALİ ORTAK SİPARİŞİ, DÜNYA PRÖMİYERİ
İSTANBUL MUSIC FESTIVAL AND SOCHI FESTIVAL CO-COMMISSION, WORLD PREMIERE

KONSER ÖNCESİNDE YURI BASHMET'E YAŞAM BOYU BAŞARI ÖDÜLÜ SUNULACAKTIR.
YURI BASHMET WILL BE PRESENTED WITH THE LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD
BEFORE THE CONCERT.

KONSERE DOĞRU PRE-CONCERT TALK*

19.00-19.30 ÖN AVLU FRONT COURTYARD

ASUMAN KAFAOĞLU-BÜKE'NİN "MÜZİÇE İLHAM VEREN METİNLER" BAŞLIKLİ
KONUŞMASI

ASUMAN KAFAOĞLU-BÜKE ON 'SCRIPTS THAT INSPIRE MUSIC'

* TÜRKÇE IN TURKISH

YURI BASHMET

■ Yuri Bashmet virtüözlüğü, güçlü kişiliği ve yüksek zekâsı sayesinde viyolayı müzik dünyasında ön plana çıkaran bir sanatçı...

Günümüzün seçkin viyolacısı, dikkate değer yeni yapıtlarla repertuarı genişletmeleri için çağımızın önde gelen bestecilerini teşvik etti. Moskova'daki Aralık Geceleri Festivali'nin sanat yönetmeni, Yeni Rusya Devlet Senfoni Orkestrası'nın sürekli şefi, Moskova Solistleri'nin kurucusu ve şefi olan Bashmet, dünyanın dört bir yanında da hem şef hem solist olarak müzikseverlerle buluşuyor.

Bashmet 1953'te Rusya'nın Rostov-na-Donu şehrinde doğdu; Ukrayna'nın Lviv şehrinde büyüdü. Moskova Konservatuarı'nda Beethoven Yaylı Çalgılar Dörtlüsü üyesi Vadim Borisovsky ve Feodor Druzhinin ile çalıştı. 1976'da Münih'teki Uluslararası Viyola Yarışması'nı kazanmasıyla birlikte uluslararası kariyerine ilk adımını attı. Sanatçı, Berlin Filarmoni, Viyana Filarmoni, Kraliyet Concertgebouw, Boston Senfoni, Chicago Senfoni, Montréal Senfoni, New York Filarmoni, Londra Filarmoni ve sanatçı adına bir festival düzenleyen Londra Senfoni orkestraları dahil dünyanın tüm büyük orkestralarıyla konserler veriyor.

Pek çok besteciye ilham kaynağı olan Bashmet'e ithaf edilen 55'i aşkın viyola konçertosu var. Özellikle Alfred Schnittke ve Sofia Gubaidulina ile güçlü kişisel ve profesyonel ilişkiler geliştiren sanatçıya, Schnittke Viyola Konçertosu'nu ithaf etti ve bugün bu yapıt literatürde sağlam bir yere sahip. Yuri Bashmet'e yapıtlarını adayın diğer besteciler arasında Poul Ruders, Alexander Tchaikovsky and Alexander Raskatov sayılabilir. Sanatçı, kendisine ithaf edilen Giya Kancheli'nin Styx, John Tavener'in The Myrrh Bearer ve Mark-Anthony Turnage'ın On Opened Ground yapıtlarının dünya prömiyerlerini de gerçekleştirdi.

Aralık 2002'de, henüz yeni kurulmuş olan Yeni Rusya Senfoni Orkestrası'nın sürekli şefliğine getirilen Bashmet, bu orkestrayla Moskova'daki konserlerinin yanı sıra Rusya, İtalya, Fransa ve İngiltere turnelerine çıktı. Hem şef hem solist olarak konuk olduğu diğer orkestralar arasında Dresden Filarmoni, Granada Şehri Orkestrası, Tokyo Filarmoni, Milano Giuseppe Verdi Senfoni Orkestrası, Camerata Salzburg, Kraliyet Liverpool Filarmoni, Saint Paul Oda Orkestrası, Floransa Maggio Musicale Orkestrası ve Brüksel Filarmoni yer alıyor. 1992'de kurduğu Moskova Solistleri ile coşkuyla karşılandıkları Moskova, Amsterdam, Paris, Tokyo, New York ile BBC Proms dahil, dünyanın pek çok yerinde konserler veriyor.

Oda müziği alanında yakın işbirliği içinde olduğu sanatçılar arasında Sviatoslav Richter, Gidon Kremer, Mstislav Rostropoviç, Martha Argerich, Maxim Vengerov, Natalia Gutman, Jessye Norman ve Borodin Yaylı Çalgılar Dörtlüsü göze çarpıyor. Mezzosoprano Angelika Kirchsclager ve piyanist Jean-Yves Thibaudet ile kurduğu üçlü, geçmişte ve günümüzde bu sıradışı birliktelik için yazılmış yapıtları seslendiriyor. Bashmet, yakın zamanda Anne-Sophie Mutter ve Lynn Harrell ile Beethoven'ın üçlülerini seslendirdiği bir oda müziği projesi de gerçekleştirdi. Elbe, Verbier ve Martha Argerich'in Japonya'daki festivali gibi çeşitli yaz festivallerine sıklıkla konuk oluyor. Çok sayıdaki CD'si arasında, Deutsche Grammophon etiketiyle yayınlanan Gubaidulina'nın konçertosunu ve Kancheli'nin Styx'ini kaydettiği albüm, Diapason d'Or kazandı, ayrıca Grammy'ye aday gösterildi. Anne-Sophie Mutter ile Mozart'ın Konçertant Senfoni'si, Argerich, Kremer ve Maisky ile Brahms'in 1. Piyanolu Dörtlüsü ve Boulez yönetimindeki Berlin Filarmoni ile Bartók'un konçertosu DG etiketiyle yayınlanan albümlerinden... Moskova Solistleri ile Onyx etiketi altında, eleştirmenlerin övgüyle karşıladığı bir dizi albüm kaydetti: Şostakoviç, Sviridoc ve Vainberg'in oda senfonileri, Grammy Ödülü de kazanan Stravinsky ile Prokofyev'in eserleri ve Uzakdoğulu bestecilerin eserleri. Bashmet, yine Onyx'ten çıkan, Mikhail Muntian ile resitallerinde çaldıkları bisleri içeren bir albümü de müzikseverlerle buluşturdu. Bashmet, Moskova'da gerçekleştirilen Uluslararası Viyola Yarışması'nın kurucusu ve jüri başkanı, Man Adası'ndaki Lyonel Tertis Uluslararası Viyola Yarışması başkanı, Moskova Konservatuvarı profesörü ve Londra Kraliyet Müzik Akademisi onursal profesörü. İtalya'daki Cigiana Akademisi'nde ve Almanya'daki Kronberg Oda Müziği Akademisi'nde de ustalık sınıfları gerçekleştiriyor. *Times* gazetesinin, "kuşkusuz dünyanın yaşayan en büyük müzisyenlerinden biri" olarak tanımladığı Yuri Bashmet, Beatles ve Sting hayranı ve Rus televizyonunda politik tartışma programlarıyla da tanınıyor. Sanatçı, 1971 yılında aldığı ve Mozart'ın çaldığı modele benzeyen 1758 Testore yapımı bir viyola çalıyor.

■ Through his virtuosity, strength of personality, and high intelligence, Yuri Bashmet has given the viola a new prominence in musical life. The pre-eminent viola player of the modern age, he has motivated the leading composers of our time to expand the repertoire with significant new music. He is Artistic Director of the December Nights Festival, Moscow, Principal Conductor of the Novaya Rossiya State Symphony Orchestra, and is the founder/director of Moscow Soloists. He also appears throughout the world in the dual role of conductor/soloist.

Born in 1953 in Rostov-on-Don in Russia, he spent his childhood in Lviv in Ukraine before studying at the Moscow Conservatoire with Vadim Borisovsky (of the Beethoven Quartet) and Feodor Druzhinin. His international career was launched in 1976 when he won the International Viola Competition in Munich. Since then he has appeared with all the world's great orchestras, including the Berlin and Vienna Philharmonics, the Royal Concertgebouw Orchestra, the Boston and Chicago Symphony Orchestras, the Orchestre Symphonique de Montréal, the New York Philharmonic, the London Philharmonic, and the London Symphony Orchestra, which presented its own Yuri Bashmet Festival.

He has inspired many composers - more than 55 viola concertos have been written for him. Yuri Bashmet enjoyed strong personal and professional relationships with Alfred Schnittke and Sofia Gubaidulina in particular. Schnittke's Viola Concerto, written for him, is now firmly established in the repertoire. Other concertos composed for him include works by Poul Ruders, Alexander Tchaikovsky, and Alexander Raskatov. He has also given the world premieres of *Styx* by Giya Kancheli, *The Myrrh Bearer* by John Tavener, and *On Opened Ground* by Mark-Anthony Turnage – all of which were written for him.

In December 2002 Bashmet became Principal Conductor of the newly formed Symphony Orchestra of New Russia, with which he has embarked upon a series of concerts in Moscow, with touring plans in Russia, Italy, France, and the UK. Other orchestras with which he appears as conductor/soloist include the Dresdner Philharmoniker, Orquesta Ciudad de Granada, Tokyo Philharmonic, Orchestra

Sinfonica di Milano Giuseppe Verdi, Camerata Salzburg, Royal Liverpool Philharmonic, Saint Paul Chamber Orchestra, Orchestra del Maggio Musicale Fiorentino, and the Brussels Philharmonic. He is also founder of Moscow Soloists, an ensemble he has performed with and directed throughout the world since 1992. This renowned chamber orchestra has been rapturously received in Moscow, Amsterdam, Paris, Tokyo, New York, and at the BBC Proms, London. In chamber music his closest collaborators have included Sviatoslav Richter, Gidon Kremer, Mstislav Rostropovich, Marta Argerich, Maxim Vengerov, Natalia Gutman, Jessye Norman, and the Borodin Quartet. He formed a highly successful trio with mezzo-soprano Angelika Kirchsclager and pianist Jean-Yves Thibaudet, showcasing music of the past and present for this unusual and evocative combination. Other recent chamber music projects include Beethoven trios with Anne Sophie Mutter and Lynn Harrell. He is a frequent visitor to summer festivals such as the Elbe and Verbier Festivals, and Martha Argerich's festival in Japan. Among his many CDs is a recording for Deutsche Grammophon of the Gubaidulina Concerto and Kancheli's *Styx*, which was winner of a Diapason d'Or award and received a Grammy nomination. Other notable DG discs are Mozart's Sinfonia Concertante with Anne-Sophie Mutter, Brahms's Piano Quartet No. 1 with Argerich, Kremer, and Maisky, and the recently released Bartók Concerto with the Berlin Philharmonic and Boulez. For Onyx he and Moscow Soloists have embarked on a critically acclaimed series of recordings; chamber symphonies by Shostakovich, Sviridoc, and Vainberg; music by Stravinsky and Prokofiev (which received a Grammy award); and a disc of music by composers from the Far East, plus a recital disc of encores with pianist Mikhail Muntian.

Yuri Bashmet is a founder and a Jury Chairman of the International Viola Competition in Moscow and the President of the Lyonel Tertis International Viola Competition in Isle of Man. He is a professor of Moscow Conservatoire and Honorary Professor of Royal Academy of Music in London. He also leads masterclasses at the Academy Cigiana in Siena (Italy), and the Kronberg Chamber Music Academy (Germany).

Described by *The Times* as 'without doubt, one of the world's greatest living musicians', Yuri Bashmet brings an enquiring and perceptive mind to life beyond classical music; he is an enthusiast for The Beatles and Sting and has hosted his own political discussion show on Russian television. He plays a 1758 Testore viola (a similar model to the one Mozart played), which he bought in 1971.

MOSKOVA SOLİSTLERİ

■ Yuri Bashmet'in Moskova Devlet Konservatuvarı mezunlarının en iyilerinden bir araya getirdiği Moskova Solistleri, ilk konserlerini 19 Mayıs 1992'de Moskova Konservatuvarı'nın Büyük Salonu'nda ve 21 Mayıs 1992'de Paris'te Salle Pleyel'de verdi.

O zamandan bu yana Moskova Solistleri beş kıtada, 55 ülkede verdiği, 2.000'den fazla konserle, Carnegie Hall (New York), Viyana Musikverein, Amsterdam Concertgebouw, Tokyo Suntory Hall, Berlin ve Köln Filarmoni, Royal Albert Hall (Londra), Tivoli Konser Salonu (Kopenhag), Cite de la Musique (Paris) ve Santa Cecilia Akademisi (Roma) gibi dünyanın en saygın konser salonlarından bazılarında dinleyicilerle buluştu. Bugün dünya basını bu topluluğu "kendi türünde dünyanın en iyilerinden biri" olarak gösteriyor ve "ülkesinin sesi" (*Il Tempo*) olarak selamlamıyor. Moskova Solistleri'nin repertuarı zengin olduğu gibi çeşitlidir: Klasik müziğin başyapıtları ve çağdaş yapıtların yanı sıra nadiren seslendirilen eski yapıtları da kapsar. Moskova Solistleri'nin oluşturduğu programlarda güzel ve ilginç prömiyerler dikkat çeker.

Topluluğun çalıştığı sanatçılar arasında Sviatoslav Richter, Gidon Kremer, Mstislav Rostropoviç, Sarah Chang, Maxim Vengerov, Vadim Repin, Shlomo Mintz, Barbara Hendricks, James Galway, Lynn Harrell, Mario Brunello, Steven Isserlis, Boris Berezovsky, Olga Borodina, Jessye Norman, Anna Netrebko ve Thomas Quasthoff sayılabilir.

Topluluk ilk kaydını 1994 yılında, Gidon Kremer ve Mstislav Rostropoviç ile EMI etiketi altında gerçekleştirdi. 1998'de Sony Classical etiketiyle kaydettiği Şostakoviç ve Brahms'ın yapıtlarını içeren CD, *Strad* dergisi tarafından "Yılın En İyi Albümü" seçildi ve Grammy'ye aday gösterildi. 1994, 1998 ve 2007 yıllarındaki adaylıkların ardından topluluk 2008'de Onyx etiketi altında çıkardıkları Stravinsky ve Prokofyev albümü ile Grammy Ödülü'nü kazandı. 2009 yılında Çinli ve Japon bestecilerin yapıtlarını içeren kayıt topluluğa bir Grammy adaylığı daha getirdi.

Moskova Solistleri, Rostropoviç'in Evian Festivali, Montrö, Verbier, Sydney, Bath, Londra Royal Albert Hall'da BBC Proms, Paris Salle Pleyel'de Prestige de la Musique, Champs-Élysées Tiyatrosu'nda Sony-Classical, Semaines Musicales en Tours ve Moskova'da Aralık Geceleri Festivali gibi pek çok önemli müzik festivalinde yer aldı. 2009'da çıktıkları kapsamlı Rusya turnesinde tüm topluluk üyeleri Rus Devleti'nin eşsiz müzik aletleri koleksiyonundan Stradivarius çalgılar kullandı. 2013–2014 sezonunda Moskova Solistleri bu projeyi Avrupa başkentlerine taşıdı; bu, böyle bir turnenin tarihteki ilk örneği oldu.

Hem Rusya'da hem yurtdışında çeşitli televizyon programları topluluğa yer verdi. Moskova Solistleri'nin konserleri BBC, Bavyera Radyosu, Fransa Radyosu ve NHK gibi dünyanın önde gelen yayın kuruluşları tarafından yayımlandı.

Moskova Solistleri 2017 yılında 25. yıldönümünü, 80'den fazla şehri kapsayan bir dünya turnesi ile kutladı.

Moskova Solistleri'nin ana destekçisi Rusya'nın en büyük bağımsız doğalgaz üreticisi olan OAO NOVATEK'tir.

MOSCOW SOLOISTS

■ The first performances of the Moscow Soloists took place on 19 May 1992 in the Great Hall of the Moscow Conservatory and on 21 May 1992 at the Salle Pleyel, Paris, when Yuri Bashmet gathered the cream of the graduates of the Moscow State Conservatory.

Since that time, the Moscow Soloists have given more than 2.000 concerts, to audiences in over 55 countries on five continents performing in some of the world's most prestigious concert halls, including Carnegie Hall (New York), Vienna Musikverein, Amsterdam Concertgebouw, Tokyo Suntory Hall, the Berlin and Cologne Philharmonie, Royal Albert Hall (London), Barbican Centre (London), Tivoli Concert Hall (Copenhagen), Cité de la Musique (Paris), and Accademia Santa Cecilia (Rome).

Today the world press marks this ensemble as, 'one of the best in the world in this genre' and hails it as, 'the voice of the country' (*Il Tempo*).

The repertoire of the Moscow Soloists is rich and diverse: It comprises both masterpieces of classical music and the works by contemporary composers, as well as older works that are rarely performed. Consequently, the programmes put together by the Moscow Soloists are marked by their beautiful and interesting premieres.

The Moscow Soloists have worked with such celebrated artists as Sviatoslav Richter, Gidon Kremer, Mstislav Rostropovich, Sarah Chang, Maxim Vengerov, Vadim Repin, Shlomo Mintz, Barbara Hendricks, James Galway, Lynn Harrell, Mario Brunello, Steven Isserlis, Boris Berezovsky, Olga Borodina, Jessye Norman, Anna Netrebko, and Thomas Quasthoff.

In 1994 the ensemble made the first of many recordings, a CD for EMI with Gidon Kremer and Mstislav Rostropovich. In 1998 the Moscow Soloists recorded works by Shostakovich and Brahms for Sony Classical, later named the 'Best Recording of the Year' by the critics of the *Strad* magazine and nominated for a Grammy award. Having been also nominated in 1994, and 2007, the ensemble finally received a Grammy in 2008 for their recording of works by Stravinsky and Prokofiev on the Onyx label. A further nomination for this award came in 2009, for their recording of music by Chinese and Japanese composers.

The ensemble has taken part in many significant musical festivals including Rostropovich's Festival in Evian and in Montreux, Verbier, Sydney, and Bath, BBC Proms concerts at the Royal Albert Hall in London, Prestige de la Musique at the Salle Pleyel in Paris, Sony-Classical at the Theatre Champs-Élysées, Semaines Musicales en Tours, and December Nights Festival in Moscow.

In autumn 2009, Moscow Soloists went on a major tour of Russia performing exclusively on Stradivarius instruments belonging to the Russian Government collection of unique musical instruments. In 2013/14, the ensemble presented this unique project in major European capitals, the first ever tour of its kind.

The group has been featured in a variety of TV programmes both at home in Russia and abroad. Their concerts have been broadcast on many occasions by leading international broadcasters including the BBC, Bavarian Radio, Radio France, and NHK.

Moscow Soloists celebrated their 25th anniversary in 2017 with a world tour, including concerts in more than 80 cities around the world.

The main partner of the ensemble Moscow Soloists is OAO NOVATEK, the largest independent producer of natural gas in Russia.

Rusya Devlet Sanatçısı

Profesör, Moskova Çaykovski Devlet Konservatuvarı Bestecilik Bölüm Başkanı
Moskova Filarmoni Sanat Yönetmeni

■ Alexander Tchaikovsky, Moskova Konservatuvarı'nda Lev Naumov ile piyano ve Tikhon Khrennikov ile bestecilik okudu. 1977 yılında ders vermeye başladığı bu kurumda 1994 yılında profesör oldu. 1993–2002 yılları arasında Mariinsky Tiyatrosu'nun danışmanlığını yürüttü. 2005–2008 yılları arasında ise St. Petersburg Konservatuvarı Rektörü olarak görev yaptı.

Alexander Tchaikovsky ABD'deki Hollybush Festivali Uluslararası Bestecilik Yarışması birincisi. Schleswig-Holstein Müzik Festivali, Prag Baharı, Yuri Bashmet Festivali (Londra), St. Petersburg Beyaz Geceler Festivali gibi uluslararası festivallere konuk olan sanatçı, Bad Kissingen ve Nova Scotia festivallerinin de birçok kez yerleşik bestecisi oldu. Tchaikovsky'nin yapıtları Rusya, Avrupa, Amerika ve Japonya'daki belli başlı tüm konser salonlarında seslendiriliyor ve sanatçının müziği dünya çapında büyük talep görüyor.

On opera, dört senfoni, müzikaller, baleler, oratoryolar, solo ve koro için vokal yapıtlar, oda müziği yapıtları ile piyano, viyola, viyolonsel, fagot gibi çalgılar için 16 konçerto besteleyen Alexander Tchaikovsky, film müzikleri de yazdı.

Pek çok Rus ve uluslararası yarışmanın jürilerinde üye ve başkan olarak yer alan Alexander Tchaikovsky 2002 yılında, genç besteci ve yorumcuları tanıtmak amacıyla Rusya Gençlik Akademileri Müzik Festivali'ni kurdu.

Mikhail Pletnev, Vladimir Fedoseyev, Valery Gergiev, Mariss Jansons, Yuri Bashmet, Victor Tretyakov, David Geringas, Boris Pergamenschikow, Mikhail Gantvarg, Vermeer Yaylı Çalgılar Dörtlüsü, Terem Yaylı Çalgılar Dörtlüsü, Fontenay Üçlüsü gibi sanatçı ve toplulukların yapıtlarını seslendirdiği Alexander Tchaikovsky, Mariinsky Tiyatrosu, Bolşoy Tiyatrosu, Moskova Operet Tiyatrosu, Moskova Natalia Sats Genç Dinleyiciler İçin Devlet Opera ve Balesi, Perm Opera ve Balesi, Bratislava Opera ve Balesi ve St. Petersburg Müzikal Komedi Tiyatrosu ile yakın işbirliği içinde. Yakın zamanda yazdığı *Viyolacı Danilov* operası ve *Oliver* müzikali Rusya'daki kültürel hayatın önemli etkinlikleri arasında yerini aldı.

People's Artist of Russia

Professor, Chairman of Composition Division in Tchaikovsky Moscow State Conservatory
Artistic Director of the Moscow Philharmonic

■ Alexander Tchaikovsky graduated from the Moscow Conservatory in two specialties: as a pianist (studying under Lev Naumov) and a composer (studying under Tikhon Khrennikov). He started teaching at the Moscow Conservatory in 1977 and became a professor in 1994. He served as the advisor of the Mariinsky Theatre between 1993 and 2002 and as the Rector of the St. Petersburg Conservatory between 2005 and 2008.

Alexander Tchaikovsky is a winner of first prize in the Hollybush Festival International Composers Competition (USA). He has participated in international music festivals such as the Schleswig-Holstein Music Festival, Prague Spring, Festival of Yuri Bashmet in London, and St. Petersburg White Nights Festival. Repeatedly, he was the main composer of the Bad Kissingen (Germany) and Nova Scotia (Canada) Festivals. His works can be heard at major concert halls of Russia, Europe, America, and Japan. His work is in great demand throughout the world. Author of 10 operas, musicals, ballets, oratorios, four symphonies, 16 concertos (for piano, viola, cello, and bassoon among others), choral and vocal works, and chamber music, he has also composed music for popular films.

In 2002, he founded the Youth Academies of Russia Music Festival, the main goal of which is the promotion of young composers and performers. Alexander Tchaikovsky is a member and chairman of the jury of numerous Russian and international competitions.

Music by Alexander Tchaikovsky has been performed by such outstanding musicians and ensembles as Mikhail Pletnev, Vladimir Fedoseyev, Valery Gergiev, Mariss Jansons, Yuri Bashmet, Victor Tretyakov, David Geringas, Boris Pergamenschikow, Mikhail Gantvarg, Vermeer Quartet, Terem Quartet, and Fontenay Trio. He closely cooperates with the Mariinsky Theatre, Bolshoi Theatre, Moscow Operetta Theatre, Moscow State Opera and Ballet Theatre, Natalya Sats Musical Theatre, Perm Opera and Ballet Theatre, Bratislava Opera and Ballet Theatre, and St. Petersburg Theatre of Musical Comedy. Two recent works by A. Tchaikovsky – the opera *Violist Danilov* and the musical *Oliver Twist* – have become significant in the cultural life of Russia.

PROGRAM NOTLARI

Arnold Schoenberg Verklärte Nacht, Op. 4

Schönberg'in 1899'da iki keman, iki viyola ve iki viyolonselden oluşan yaylı çalgılar altılısı için üç haftada yazdığı Verklärte Nacht (Aydınlanan Gece) adlı yapıtı, belki bugün, ilk dinlenişte Wagner'in geç romantik üslubunda olarak kabul edilebilecekken, Viyana'daki takviyeli Rosé Yaylı Çalgılar Dörtlüsü tarafından ilk yorumunda dinleyicilerin protestosuyla karşılanmıştı. Mahler'in desteğiyle 1903'te seslendirilen altılı "radikal ve kakofonik" olarak nitelendirilmişti. Schönberg bu yapıtı önce, 1917'de yaylı çalgılar orkestrasına uygulamış, 1919'da bu şekliyle besteci yönetimindeki Konser Derneği Orkestrası (Konzertvereinsorchester) tarafından seslendirilmiştir. 1943'te ise Schönberg tekrar bazı düzeltmeler yapmıştır. Giderek yaygınlaşan, bugün çağdaş müziğin klasiklerinden sayılan opus 4 Verklärte Nacht, Anthony Tudor'un Pillar of Fire (Ateş Sütunu) balesinde de kullanılmıştır. Schönberg'in henüz on iki ton teorisini açıklamadığı, ancak Wagner'e özgü kromatizme yeni bir aşırılık kazandıran bu yapıt, geç romantizmin yankısı gibi gözükmeye karşın içinde çağdaş müziğin tohumlarını taşır. Melodinin özü, değişkenliği ve anlatım gücü, yaşamı boyunca yeni şeyler öğrenmekten kaçınmayan bestecinin sürekli gelişiminin ilk önemli örneklerindedir. 4/4'lük ölçüde, A-B-A-C-A şeklinde beş kesitle, özgür bir fantaziyle, sallantılı ritimde, kısa tutularak gerçekleştirilen yapıt hakkında, Schönberg ancak 1950'de konuşmuş: Genellikle minör üçlüyü oluşturan dört notalı akorlara verilen adla anılan, (fa-si-re diyez-sol diyez notalarından oluşan ve Wagner'in *Tristan ve Isolde*'sindeki ilk akor olan) Tristan armonisi ile işlenen partisyondaki renklendirici unsurlardan kaçındığını belirtmiş; şiirin bu şekle uygun dramatikliği olmadığını, ancak doğal mizaç ve duyguları yansıttığı için *absolut* (salt) müzik kriterlerine uyduğunu söylemiştir. Böylece kısıtlı bir malzemeden geliştirilen tematik karakter ve "kesitler" ilerleyen varyasyonlar prensibiyle işlenmiştir.

Yapıt aslında, Richard Dehmel'in (1863–1920) Kadın ve Dünya adlı uzun şiiri üzerine bestelenmiştir ve bir anlamda solistler için bir senfonik şiir de sayılabilir. Bu özellik, orkestra yorumunda daha da belirginleşir. Partisyonda basılan şiirde şair, bir erkek,

ona âşik olan kadının konuşmalarına kulak verir: İki insan, kışın çıplak ve soğuk ormandan geçmektedir. Ay onlara eşlik etmekte, onlar da aya bakmaktadır. Kadın itiraf eder: “Senden olmayan bir çocuk doğuracağım; günah içinde, yanında yürüyorum.” O zamana kadar minör tonda sürüklenir gibi giden tema A birden majör armoniklerle karışır: Kesit B. Erkek cevap verir: “Taşdığı çocuk ruhuna yük olmasın; onu, benim olarak doğuracaksın. Bak dünya nasıl ışılıyor. Sen de bana parıltı getirdin, beni çocuk şekline soktun.” Burada aydınlık Kesit C belirir, zirveye ulaştıktan sonra kodada orman yürüyüşü sürer. Böylece iki insan, berrak ve aydınlık gecede yürür. (Süre 29’)

— İRKİN AKTÜZE

Alexander Tchaikovsky

– 3/7/12

Üç bölümden oluşan yapıtın ilk bölümü üç ton, ikinci bölümü yedi ton ve son bölümü 12 tonun tümünü içerir. Bu yapıt, viyola ve oda orkestrası için yazılmış bir süittir. Sadece üç veya yedi tondan oluşan bir yapıtın bile çok sayıda çeşitlemeye sahip olabileceğini göstermeye çalıştım. Üstelik büyük ihtimalle olasılıkların yüzde birini bile tüketemedim. Do, mi bemol ve sol sesleri üzerine inşa ettiğim ilk bölümde tüm ihtimalleri değerlendirsem herhalde en az bir, bir buçuk saatlik bir müzik ortaya çıkardı. İyi ve muhteşem dostum Yuri Bashmet için bir yapıt yazmak üzere İstanbul Müzik Festivali’nden gelen bu teklif beni çok mutlu etti. (Süre 16’)

— ALEXANDER TCHAIKOVSKY

Piotr Ilyiç Çaykovski

(düz.: R. Balashov) Noktürn, Op. 19 No. 4

Çaykovski piyano için pek çok parça yazmıştır ve bunların çoğu da iki-üç ya da altı-on iki parçalık diziler şeklinde sıralanır. Bunların arasında ilk önemli olanlar 1873’te Moskova’da yazılan opus 19 Altı Parça’dır: 1. Akşam Düşleri, Sol minör; 2. Şakacı Scherzo, Re Majör; 3. Albüm sayfası, Re Majör; 4. Noktürn, Do diyez minör; 5. Capriccioso, Si bemol Majör; 6. Özgün Tema ve Varyasyonlar, Fa Majör. Çaykovski bu diziyi de, o yıllarda modern piyano parçalarına ilginin artması üzerine yayımcısı Peter Jürgenson’in isteğiyle bestelemiştir.

8 Kasım 1873’te tamamlanan bu dizinin en tanınmışları Laroche’a ithaf edilen sonuncu parça Özgün Tema ve Varyasyonlar ile 4. Parça Noktürn’dür. Piyancıların ilgi gösterdikleri bu hüznü ve duygusal parça Çaykovski’nin Moskova Konservatuvarı’ndan arkadaşı olan viyolonsel profesörü Wilhelm Fitzenhagen’in ilgisini çekmiş ve bu çalgı için re minör tonda düzenleyerek çalmıştır. Ancak Çaykovski, beş dakika kadar süren bu parçayı kendi de viyolonsel ve orkestraya yine re minör tonda uygulamış ve Noktürn bu şekliyle, Fitzenhagen’in öğrencisi ünlü viyolonselci Anatoli Andreyeviç Brandukov (1856–1930) tarafından Paris’te 16 Şubat 1888’de –bestecinin ona ithaf ettiği opus 62 Pezzo Capriccioso ile birlikte– büyük başarıyla seslendirilmiştir. Çok ustaca yapılan orkestrasyonuyla örnek oluşturan bu parça bugün orkestra eşliğinde de çalınmakla birlikte piyano eşliğiyle ya da piyano solo olarak da yorumlanmaktadır. Noktürn’ün hemen başında melankolik tema duyurulur. Tekrarda ise karakteristik kontrpuan ile ilginçleşir. (Süre 5’)

— İRKİN AKTÜZE

Franz Schubert (düz.: G. Mahler)

Ölüm ve Genç Kız, D. 810

- Allegro
- Andante con moto
- Scherzo (Allegro molto)
- Presto

Lied’in en büyük ustası olarak tanınan Franz Schubert’in 1817 Şubat’ında, şair Matthias Claudius’un bir şiiri üzerine bestelediği Der Tod und das Mädchen (Ölüm ve Genç Kız) adlı lied’in sözleri şöyle:

(Genç kız konuşur)

Geç git! Ah, geç git

Git ey vahşi iskelet!

Daha gencim ben, git dostum!

Ve bana dokunma.

(Ölüm cevap verir)

Elini ver, ey güzel ve zarif varlık,

Ben dostunum ve cezalandırmak için gelmedim.

Cesur ol! Ben vahşi değilim,

Rahatça kucağımda uyumalısın.

Genç kızın yalvarışını ve ölümün cevabını içeren bu *lied*’i Schubert, daha sonra yazdığı on beş dördü arasında Re minör 14. Dördü’sünün ikinci bölümünde kullanmış; 1824 Mart’ında tamamlanan yapıt, bestecinin ölümünden sonra Joseph Czerny tarafından 1831’de yayımlanmıştı. Dört bölümden oluşan yapıtın, sol minör tonalitede olan ikinci bölümü (*Andante*) dışında hepsi de re minör tondadır; bunun da oda müziği alanında ilk kez gerçekleştiği belirtilir.

1. Bölüm *Allegro*, 4/4’lük ölçüde çabuk tempodadır. Daha on dördüncü mezürde tehdit edici tavrıyla yükselen çağrı, yapıtın tüm atmosferini etkiler: Huzursuz triyolelele, hızlı değişimlerle yansıyan motif bölümün hareketini belirleyen unsurdur. Bundan gelişen dik tavrı ana tema gerilim yaratır. Viyola ile de yansıyan triyolelele sürerken, içtenlikle beliren ve Brahms’ı anımsatan lirik ikinci tema majör tonda duyulur; hava sanki aydınlanmış gibidir. Bu arada la majör tonda beliren sevimli ve oynak bir yan tema da yardımcı olmaya çalışır (bazı eleştirmenler burasını Mozart’ın Jüpiter Senfonisi’nin finaline de benzetirler). Ancak bu mutluluk da kısa sürer, huzursuz hava yeniden oluşur. Serimde (*exposition*) ikinci tema bile karakterini değiştirir, acıyı yansıtır; ancak ritminden dolayı tanınabilir şekle girmiştir. Dinamik yükselişlerle ve karışıklıklarla süren bölüm, sona doğru kodada keder içinde söner.
2. Bölüm, *Andante con moto* ise 4/4’lük ölçüde ve ağır tempoda başlar. Beş çeşitlemeden oluşan bölümde Schubert, şair Claudius’un şiiri üzerine daha önce bestelediği *lied*’i değerlendirmiştir. Ancak bölümde, ölümden korkarak yalvaran genç kız değil, ölümün sakin bilgeliği ön plandadır. Fakat bu sakinlik üçüncü ve beşinci varyasyonda bozulur; yeniden huzursuz ve heyecanlı (*alla breve*) bir atmosfer oluşur. Tüm çeşitlemelerin minör tonda olmasına karşın yalnızca dördüncüsü majör tondadır.
3. Bölüm re minör tonda, oldukça çabuk (*Allegro molto*) tempoda bir *scherzo*’dur. Yaşama isteği güçlenmiş, ancak neşeli ve mutlu bir dans oluşmamıştır. Buradaki ana tema Wagner’in 1854’te yazdığı *Rheingold* (*Ren Altını*) operasını çağırıştır. Bölümün re majör tondaki trio bölmesi ise, sevimli ve zarif biçimde, aydınlık bir hava yaratır.
4. Bölüm re minör tonda, 6/8’lik ölçüde ve çok hızlı (*Presto*) tempoda bir finaldir. Aceleci ve kovalar gibi yapıdaki ana tema eşsesli (*unison*) sunulur. Birinci bölümden de daha canlı, hareketli olan ve bazı uzmanların Dance Macabre’a (Ölüm Dansı) benzettikleri final sanki, insanın kendinden daha güçlü olan ölümle savaşımını sergiler. Ancak çok kısa anlarda beliren aydınlık ve avutucu yan tema aldatici biçimde duyulur ve kaybolur; bölüme egemen olan acı ve sert kovalamacayı önleyemez. Ölümcül fırtına yaklaşmaktadır. Yapıt daha da çabuklaşan (*prestissimo*) koda ile sona erer: Ölüm avını yakalamıştır. (Süre 38’)

— İRKİN AKTÜZE

Konser öncesinde cep telefonlarının (ve diğer elektronik cihazların) kapatılması veya sessiz duruma alınması önemle rica olunur. Konser sırasında fotoğraf çekilmesi, video ya da ses kaydı yapılması yasaktır.

Please turn off your mobile phone (and other electronic devices) or turn it to silent mode, prior to the start of the performance. Taking photos and video or audio recordings are not permitted during the performance.

FESTİVAL SPONSORU
FESTIVAL SPONSOR

İstanbul Kültür Sanat Vakfı
Istanbul Foundation for Culture and Arts
Nejat Eczacıbaşı Binası
Sadi Konuralp Caddesi No: 5
Şişhane 34433 İstanbul
T (212) 334 07 00
F (212) 334 07 02
E music.fest@iksv.org
muzik.iksv.org